

Hindringer i veien for Overgangen fra Fæstegods til en friere Eiendom, ikke har sand, tilbørlig Bægt; thi det er ikke eensidigt, man skal betragte Forholdet, man skal betragte det i sin Heelhed, med Hensyn til begge de i denne Sag Interesserede og deres Arv. Men, hvis man nu for et Dieblisk vil tilsidefatte, hvad der skønnes at være grundet i Retfærdigheden og tillige, saavidt jeg skønner, i en rigtig Opsatning af Forholdene, saa kan jeg ikke være enig med Udvalget i, at der skulde finde en saadan Afsmag, om jeg saa maa kalde det, Sted for Arvefæste, at den skulde lægge nogen væsentlig Hindring i veien for Bøndergodsets Overgang til friere Besiddelse, end den, som Fæste medfører. Det er upaatvileligt, at der ogsaa gives Omstændigheder, som meget ville lette Overgangen fra Fæstevæsenet til Eiendom ved Arvefæste, lette den i en højere Grad end Overgangen til Selveiendom. Jeg skal tilbagefalde i det ærede Things Grindring, hvad den ærede 5te Landstingsmand for 1ste Valgkreds (Orsted) med ligesaa megen Grundighed, som Klarhed i denne Henseende har anført, og jeg skal blot tillade mig at gjenskalde i det ærede Things Grindring, at det var fornemmelig med Hensyn til følgende Puncter, at dette ærede Medlem yttrede sig derhen, at han antog, at Overgangen til Arvefæste vilde ogsaa betydeligt fremmes og mere fremmes end til Selveiendom. Han paaberaabte sig i denne Henseende, at det vilde være lettere at tilforhandle sig Eiendomme paa denne Maade, idet dertil udfordredes en mindre Capital at tilveiebringe; og, da det maa erkjendes, at det i Særdeleshed paa nærværende Tid er vanskeligt at tilveiebringe nogen betydelig Capital, saa vilde det jo være en meget ønskelig Maade at bevirke Overgangen til friere Eiendom paa, naar dette kunde ske ved Tilveiebringelsen af en mindre Capital. Han yttrede ogsaa, hvad jeg troer er fuldkommen sandt; og hvad der ikke noksom bør tildrage sig det ærede Things Opmærksomhed, at Bedkommende vilde være bedre istand til at conservere Eiendommen i deres Familier ved Arvefæste end ved Selveiendom. Det bør nemlig vistnok tages meget i Betragtning ved den nu attraaede Overgang fra Fæste til Eiendomsbesiddelse, at ikke Bøndestanden fortrænges fra de Eiendomme, af hvilke den nu er i Besiddelse. Bøndestanden er, efter min Formening og vistnok efter Alles, en saa lykkelig Stand, som nogen kan være, og er maaskee i Europa den eneste Stand i noget Land af den Bestaenhed, som den er i Danmark. Men jeg troer, at de meget paatrængende Foranstaltninger til, at Bøndergodset skal overgaae fra Fæste til Selveiendom, ville være Bøndestanden til Skade og ingenlunde i dens Interesse, efterdi de ville bevirke, at den om kortere eller længere Tid for en stor Deel vil komme til at fravige sin Eiendom. Dette vilde blive meget mindre Tilfældet ved Arvefæste, fordi da vilde Eiendommene kunne overtages af en af Arvingerne for en meget lempeligere og billigere Priis og paa en Maade, som convenerer dem meget bedre, end hvor de gaae over til Selveiendom. I Tilfælde af at en Selveiergaard ved Dødsfald skal skiftes, da kan man ikke vente den Overensstemmelse mellem Arvingerne, at de skulde saaledes unde en af deres Søffende eller en af deres nærmere Slægtninge den, saaat de skulde tilsidefatte deres egen Fordeel i nogen høj Grad, ved ikke at søge den udbragt saa høit som muligt. Concurrencen vil altsaa i Almindelighed blive større til Selveiergaarde end til Arvefæstegaarde, og det vil virke skadeligt for Bøndestanden, vil virke skadeligt for Familierne, i hvis Besiddelse en saadan Gaard hidtil har været. En Vanskelighed, som ogsaa vil opstaae, er den, at naar en saadan Gaard sælges til Selveiendom, vil det være meget vanskeliger at tilveiebringe den Capital, som udfordres til at kjøbe den, end hvor det er en Arvefæstegaard. Hvor det er en Arvefæstegaard, der tages et saadant Hensyn til den Kanon, der hviler paa Eiendommen, at Kjøbesummen bliver forholdsvis meget ringere for den, og altsaa meget lettere at tilveiebringe. Den ærede 5te Landstingsmand for første Valgkreds (Orsted) gjorde ogsaa opmærksom paa, at den Omstændighed, at der hvilede en saadan Kanon paa en Eiendom, ingenlunde medførte en saadan Vanskelighed med Hensyn til Tilveiebringelsen af en Capital til at indløse det, som skulde udbetales, end

domsbesiddelse, at ikke Bøndestanden fortrænges fra de Eiendomme, af hvilke den nu er i Besiddelse. Bøndestanden er, efter min Formening og vistnok efter Alles, en saa lykkelig Stand, som nogen kan være, og er maaskee i Europa den eneste Stand i noget Land af den Bestaenhed, som den er i Danmark. Men jeg troer, at de meget paatrængende Foranstaltninger til, at Bøndergodset skal overgaae fra Fæste til Selveiendom, ville være Bøndestanden til Skade og ingenlunde i dens Interesse, efterdi de ville bevirke, at den om kortere eller længere Tid for en stor Deel vil komme til at fravige sin Eiendom. Dette vilde blive meget mindre Tilfældet ved Arvefæste, fordi da vilde Eiendommene kunne overtages af en af Arvingerne for en meget lempeligere og billigere Priis og paa en Maade, som convenerer dem meget bedre, end hvor de gaae over til Selveiendom. I Tilfælde af at en Selveiergaard ved Dødsfald skal skiftes, da kan man ikke vente den Overensstemmelse mellem Arvingerne, at de skulde saaledes unde en af deres Søffende eller en af deres nærmere Slægtninge den, saaat de skulde tilsidefatte deres egen Fordeel i nogen høj Grad, ved ikke at søge den udbragt saa høit som muligt. Concurrencen vil altsaa i Almindelighed blive større til Selveiergaarde end til Arvefæstegaarde, og det vil virke skadeligt for Bøndestanden, vil virke skadeligt for Familierne, i hvis Besiddelse en saadan Gaard hidtil har været. En Vanskelighed, som ogsaa vil opstaae, er den, at naar en saadan Gaard sælges til Selveiendom, vil det være meget vanskeliger at tilveiebringe den Capital, som udfordres til at kjøbe den, end hvor det er en Arvefæstegaard. Hvor det er en Arvefæstegaard, der tages et saadant Hensyn til den Kanon, der hviler paa Eiendommen, at Kjøbesummen bliver forholdsvis meget ringere for den, og altsaa meget lettere at tilveiebringe. Den ærede 5te Landstingsmand for første Valgkreds (Orsted) gjorde ogsaa opmærksom paa, at den Omstændighed, at der hvilede en saadan Kanon paa en Eiendom, ingenlunde medførte en saadan Vanskelighed med Hensyn til Tilveiebringelsen af en Capital til at indløse det, som skulde udbetales, end